

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ

ฉบับวันจันทร์ที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2563

คอลัมน์หน้ามองฟ้า เท้าเหยงดิน : CPTPP เกษตรกรได้หรือเสีย (1)

ไทยจะเข้าร่วม CPTPP เอ็นจีโอเจ้าประจำ ออกมาคัดค้าน...อ้างต่อไปเกษตรกรจะเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ปลูกต่อไม่ได้ ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ราคาแพง เกษตรกรต้องเป็นทาสบริษัทข้ามชาติ ตามสไตลล์เอาความไม่รู้ ความหวาดกลัวของผู้คน มาเป็นเครื่องมือสร้างพลังมวลชนให้หลงเชื่อ...ไม่ต่างอะไรกับแบนสารเคมีเกษตรนั่นแหละ

สิ่งที่ยกมาอ้าง จริงเท็จแค่ไหน...วงสัมมนา CPTPP : เกษตรไทยเสียเปรียบจริงหรือ? จัดโดย สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว มีวิทยากรสาขาที่เกี่ยวข้อง กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร, ศูนย์พันธุ์วิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ-แห่งชาติ (ไบโอเทค), ศูนย์วิทยาศาสตร์ข้าว ม.เกษตรศาสตร์ มาให้ข้อมูล

CPTPP เรียกเป็นภาษาไทย “ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก” ไม่ต่างอะไรกับข้อตกลงการค้าเสรี ที่เรามีการเจรจาเพื่อให้สิทธิพิเศษไปทั่วโลกนั่นแหละ

ปัจจุบัน CPTPP ที่เรายังไม่ได้เข้าร่วม มีสมาชิกทั้งหมด 11 ประเทศ หากจะเข้าร่วมเราต้องเข้าไปเป็นภาคีในอนุสัญญา UPOV1991 ว่าด้วยพันธุ์พืช โดยอัตโนมัติ...นี่แหละประเด็นดราม่าชวนเชื่อในโลกออนไลน์

UPOV หรือสหภาพเพื่อคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ เป็นความตกลงเพื่อให้สิทธิผูกขาดพันธุ์พืชใหม่แก่บริษัทและนักปรับปรุงพันธุ์ มีสมาชิก 94 ประเทศ...เหมือนการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในเรื่องของพันธุ์พืช เพื่อจูงใจให้นักปรับปรุงพันธุ์พืชแข่งทำพันธุ์ใหม่ๆ มาให้เกษตรกรปลูก เป็นเรื่องเก่ามีมาตั้งแต่ปี 2504 และปรับปรุงครั้งล่าสุดปี 2534 (ค.ศ.1991) เลยทำให้มีชื่อต่อท้ายเป็น UPOV 1991

สหภาพเพื่อคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ แพลตฟอร์ท ตัว คุ้มครองเฉพาะพืชพันธุ์ใหม่ ไม่เกี่ยวกับพืชพันธุ์พื้นเมือง อย่างที่ถูกปลูกกระแสให้คนกลัว จนเข้าใจกันผิดไปทั้งเมือง คิดแบบง่ายๆ เขาจูงใจให้เกิดการแข่งขันปรับปรุงพืชพันธุ์ใหม่ๆ...เมื่อแข่งทำออกมามาก ราคาพันธุ์จะถูกลงหรือแพง เกษตรกรจะได้ประโยชน์มั๊ย คงคิดได้นะ

ทำนาต้องรู้จัก...ดินและปุ๋ย

“ทำนายุคนี้ต้องพึ่งเทคโนโลยี ข้าวถึงจะมีคุณภาพได้ปริมาณตามเป้า แต่ชาวบ้านแถวนี้ส่วนใหญ่ยังคงทำนาแบบเดิมๆ ทำตามอย่างที่พ่อแม่ทำ บางปีแทบไม่เหลือทุนใช้เพาะปลูกในปีถัดไป ต้องไปกู้ยืมมาซื้อเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยใส่ข้าว”

สุกัลยา คำจันทร์ ชาวนาบ้านช่างน้อย ต.โจดม่วง อ.ศีลาลาด จ.ศรีสะเกษ บอกว่าทำนาปลูกข้าวตั้งแต่ยังเล็กๆ ปลูกแบบปล่อยทิ้งรอฝนรอฟ้า ก่อนข้าวตั้งท้องใส่ปุ๋ยบำรุง สูตรที่ร้านค้าจัดหามาให้...นา 62 ไร่ ได้ข้าวปีละ 9 ตัน แม้อยากทำนาให้ได้มาตรฐาน แต่ไม่กล้าปรับเปลี่ยน กลัวได้ข้าวน้อยกว่าเก่า

ปี 2561 ทีม ซีพี ข้าวตราฉัตร เข้ามาในหมู่บ้านอบรมการปลูกข้าวให้ได้มาตรฐาน พร้อมกับเปิดรับสมาชิกเข้าโครงการนาแปลงใหญ่ข้าวหอมมะลิคุณภาพ

“เขามาให้ความรู้ หากต้องการได้ข้าวเต็มเมล็ด รวงดี น้ำหนักแน่น ต้องดูแลวิเคราะห์ดินตั้งแต่ก่อนปลูก ใส่ปุ๋ยรองพื้นให้ถูกเวลา ปลูกข้าวมานานหลายปี ไม่เคยรู้จักปุ๋ยรองพื้นคืออะไร ด้วยความอยากรู้ จึงปรับที่นา 4 ไร่ ทำอย่างไรไปอบรมมา”

เริ่มตั้งแต่ไถพลิกหน้าดิน ล่อให้วัชพืช ข้าวที่ตกหล่นออกไถรอบ 2 (ไถตะ) ตากแดดนาน 7 วัน แล้วนำมูลวัวแห้งมาใส่ นา 1 ไร่ ใช้มูลวัว 200-250 กก. ครั้งที่ 3 ไถพรวนให้มูลวัวคลุกเคล้าทั่วถึง กระทั่งเข้าฤดูฝน หน้าดินเริ่มมีจุลินทรีย์โครงสร้างดินร่วนโปร่งไม่แข็งอัดทับ

หลังดำนา 15 วัน ต้นข้าวเริ่มถอดใบใหม่พื้นตัว ใส่ปุ๋ยรองพื้นสูตร 16-8-8 ไร่ละ 20 กก. ปุ๋ยสูตรนี้ช่วยเร่งการเจริญเติบโต ให้ต้นข้าวสร้างคลอโรฟิลล์สังเคราะห์แสงได้ดี...แต่ห้ามใส่ปุ๋ยก่อนกำหนด เพราะเมื่อปุ๋ยละลายต้นข้าวไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ ข้าวแตกกอไม่ดี หลังใส่ปุ๋ยรองพื้น ให้กำจัดวัชพืชเก็บข้าวตีด ข้าวปนออก...กระทั่งข้าวเริ่มตั้งท้องถึงจะหว่านปุ๋ยแต่งหน้า 46-0-0 อีกไร่ละ 5 กก. ปราบกว่า...ทำปีแรก ได้ข้าวเฉลี่ยไร่ละ 600 กก. จากเดิมที่เคยได้แค่ 145 กก. ปีที่แล้ว สุกัลยา เลยทำเต็มพื้นที่ 62 ไร่ นอกจากมีรายได้จากการขายข้าวสดให้ข้าวตราฉัตร 260,000 บาท....ยังมีข้าวเหลือเก็บในยุ้งฉาง 17 ตัน ไว้ตวงขายระหว่างปี

นายไตรรัตน์ อุดมศรีโยธิน รองกรรมการผู้จัดการอาวุโส งานพัฒนาวัตถุดิบต้นน้ำ ข้าวตราฉัตร บอกว่า การปลูกข้าวหอมมะลิให้ได้ผลผลิตมาก ต้นทุนน้อย ขึ้นอยู่กับการดูแลใส่ใจ แต่ชาวนาไทยคุ้นเคยกับการปลูกข้าวใส่ปุ๋ยกันมาก กลายเป็นสาเหตุทำให้สภาพดินเสื่อมโทรม ดังนั้นปีนี้ข้าวตราฉัตรจึงมีนโยบายส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักลดต้นทุน ทำนาสะอาด เปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ใหม่ ใช้เมล็ดพันธุ์ดี ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้าวคุณภาพตรงตามความต้องการตลาดผู้บริโภค

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า
ฉบับวันจันทร์ที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2563

ชายคาพระพิรุณ : 29 มิถุนายน 2563

ขณะนี้ กำลังจะผ่านครึ่งปีแรก
ของปี 2563 ซึ่งต้องยอมรับว่าปีนี้ ภาค
เกษตรได้รับผลกระทบจากหลายด้าน ทั้ง
จากภาวะภัยแล้ง ที่ทำให้หลายพื้นที่มีน้ำ
ไม่เพียงพอต่อการทำเกษตร และยังต้อง
มาได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ที่ส่งผล
ให้การซื้อขายสินค้าหลายชนิดชะลอตัว

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมแล้ว ถือว่ายังสามารถประคองตัวจนผ่านช่วงครึ่งปีแรกมาได้
ด้วยดี สินค้าเกษตรหลายชนิดที่เคยคาดการณ์กันว่าจะล้นตลาด ก็สามารถขายหมดและได้ราคา
ค่อนข้างดี โดยเฉพาะสินค้ากลุ่มผลไม้ ทั้งทุเรียน เงาะ มังคุด หลายคนก็อุตสาหะรอกินทุเรียน
ราคาถูกก็ต้องผิดหวังไปตามๆ กัน ซึ่งขณะนี้ ผลไม้ภาคตะวันออกกำลังจะวาย และกำลังจะเข้าสู่
ฤดูกาลของผลไม้ของภาคใต้ ที่แม้ว่าปีนี้ ปริมาณผลผลิตจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อน แต่ก็ไม่น่าเป็นห่วง
เรื่องตลาดมากนัก ด้วยเพราะความต้องการยังมีมากทั้งส่งออกและในประเทศ อีกทั้ง ขณะนี้
สถานการณ์โควิด-19 เริ่มคลายล็อกลงบ้างแล้ว การรวบรวม การกระจายสินค้า ก็ทำได้สะดวก
ขึ้น

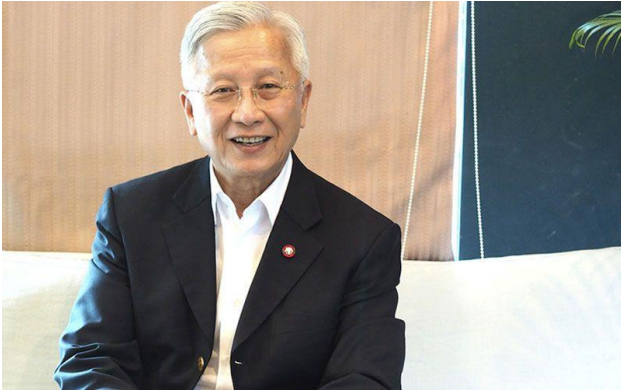
ในส่วนของภาคเกษตรอื่นๆ เช่น พืชไร่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) โดย นาย
พลเชษฐ์ ตรีโช รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรก็ออกมายืนยันข้อมูล ว่า
สถานการณ์พืชไร่หลายชนิดปีนี้ มีแนวโน้มสดใสกว่าปีที่แล้ว การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญปีนี้
คาดว่าจะผลผลิตสินค้าหลายชนิดจะเพิ่มขึ้นทั้งข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลังโรงงาน
โดยหากพิจารณาสินค้าแต่ละชนิด พบว่า ข้าวนาปี ปี 2564 (ปีเพาะปลูก 2563/64) เริ่มปลูก
เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม 2563 เก็บเกี่ยวช่วงสิงหาคม 2563 ถึง กุมภาพันธ์ 2564 คาด
ว่าเนื้อที่เพาะปลูกรวมทั้งประเทศ 60.49 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ 0.15 ให้ผลผลิต
รวมทั้งประเทศ 25.18 ล้านตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.17 โดยผลผลิตต่อ เนื้อที่เพาะปลูกทั้ง
ประเทศ 416 กิโลกรัมต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ทั้งนี้ จากการที่กรมอุตุนิยมวิทยาได้คาดการณ์
ลักษณะอากาศช่วงฤดูฝนของประเทศไทยปี 2563 จะมีปริมาณมากกว่าปี 2562 ทำให้คาดว่า
ปริมาณน้ำจะเพียงพอเมื่อเทียบกับปี 2562 ประกอบกับราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้อยู่ใน
เกณฑ์ดี เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกจากที่นาที่ปล่อยว่างเมื่อปีที่แล้วและบางส่วนปลูกแทน
อ้อยโรงงานที่ครบอายุ เนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปี จึงเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว โดยผลผลิตเพิ่มขึ้นเช่นกัน
แต่ไม่มากนัก เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภาวะฝนทิ้งช่วง ระหว่างฤดูกาลเพาะปลูก อย่างไรก็ตาม
ความเสียหายจะน้อยกว่า ปีที่ผ่านมา ซึ่งได้รับผลกระทบจากภัยแล้งยาวนาน และอุทกภัย
ในช่วงใกล้เก็บเกี่ยว

ส่วนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปี 2563 (ปีเพาะปลูก 2563/64) แบ่งเป็น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่น 1 เริ่มปลูกเดือนมีนาคม ถึง เดือนตุลาคม 2563 เก็บเกี่ยวช่วงเดือนมิถุนายน 2563 ถึง กุมภาพันธ์ 2564 และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่น 2 เริ่มปลูกเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2564 เก็บเกี่ยวช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม 2564 ซึ่งคาดว่า ทั้ง 2 รุ่น เนื้อที่เพาะปลูกรวมทั้งประเทศ 6.66 ล้านไร่ ลดลงร้อยละ 0.97 ผลผลิตรวมทั้งประเทศ 4.67 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.36 ส่วนผลผลิตต่อเนื้อที่เพาะปลูก ทั้งประเทศ 701 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.53 ซึ่งภาพรวมแม้ว่าเนื้อที่เพาะปลูกจะลดลง แต่เนื่องจากปีที่แล้วผลผลิตเสียหายจากภัยแล้งและการระบาดของหนอนกระทู้ ปีนี้เกษตรกรเริ่มมีการจัดการควบคุมและกำจัดหนอนกระทู้ได้ดีขึ้น ทำให้คาดว่า การระบาดของหนอนกระทู้จะลดลง ประกอบกับปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนปีนี้ก็จะมากกว่าปีที่แล้ว ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จึงเพิ่มขึ้น สำหรับเนื้อที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีแนวโน้มลดลงทั้ง 2 รุ่น โดยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่น 1 ลดลง เนื่องจากเกษตรกรเกรงว่าจะประสบปัญหาภัยแล้งและหนอนกระทู้ดังเช่นปีที่ผ่านมา อีกทั้งต้นทุนการบำรุงดูแลรักษาที่สูงขึ้น จึงปรับเปลี่ยนไปปลูกมันสำปะหลังที่ทนแล้ง และปลูกสับปะรดโรงงานที่ราคากำลังปรับตัวดีขึ้น รวมถึงมีการปล่อยเป็นที่ว่าง ส่วนเนื้อที่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่น 2 ลดลง เนื่องจากเกษตรกรเกรงว่าจะขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก ประกอบกับภาครัฐยังไม่มีโครงการส่งเสริมให้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เหมือนปีที่ผ่านมา เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอายุสั้นใช้น้ำน้อย เช่น ข้าวโพดตัดต้นสด ถั่วเขียว ปอเทือง และปล่อยว่าง

มันสำปะหลังโรงงานปี 2564 (ปีเพาะปลูก 2563/64) เริ่มปลูกมากช่วงมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม 2563 เก็บเกี่ยวช่วงตั้งแต่ ตุลาคม 2563 ถึง กันยายน 2564 คาดว่า เนื้อที่เก็บเกี่ยวรวมทั้งประเทศ 8.84 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.20 ผลผลิตรวมทั้งประเทศ 29.90 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.83 ผลผลิตต่อเนื้อที่เก็บเกี่ยว ทั้งประเทศ 3,382 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.58 โดยเนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น ทุกภาค จากที่เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกมันสำปะหลังแทนอ้อยโรงงานที่ราคามีแนวโน้มลดลง ปลูกแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับความเสียหายจากหนอนกระทู้ และบางพื้นที่ปลูกแทนในพื้นที่ยางพารา โดยผลผลิตปีนี้อาจได้รับผลกระทบจากภัยแล้งในช่วงต้นปี 2563 แต่ในช่วงเดือนมิถุนายน 2563 ถึงปี 2564 คาดว่าปริมาณน้ำฝนจะเพียงพอในช่วงมันสำปะหลังเริ่มลงหัวและสะสมอาหาร ประกอบกับเกษตรกรสามารถควบคุมการแพร่ระบาดและกำจัดโรคใบด่างได้มากขึ้น ใช้ท่อนพันธุ์ดีและไม่เป็นโรค จึงส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตเพิ่มขึ้นด้วย

ขุนเกษตรรา

‘ศ.ดร.กนก วงษ์ตระหง่าน’ แก่จนภาคเกษตรด้วยวิทยาศาสตร์

ก่อนหน้านี้ “นสพ.แนวหน้า” นำเสนอเรื่องราวของ 3 จังหวัดนำร่อง “จับทุรี-สกลนคร-กระบี่” ที่ทำงานร่วมกับคณะกรรมการการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม สภาผู้แทนราษฎร เพื่อยกระดับรายได้ของเศรษฐกิจฐานราก โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม ด้วยการนำความรู้ด้าน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งมีอยู่แล้วในมหาวิทยาลัยต่างๆ เข้าไปสนับสนุนประชาชนในพื้นที่

เจ้าภาพหลักผู้ริเริ่มแนวคิด ศ.ดร.กนก วงษ์ตระหง่าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) แบบบัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะรองประธานคณะกรรมการการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม สภาผู้แทนราษฎร บอกเล่า ที่มาที่ไปก่อนจะมาเป็นโครงการนำร่องข้างต้น ว่า ในช่วงก่อนหน้านี้มีโอกาสได้ตระเวนไปตามจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ และได้เห็นปัญหาความยากจนของเกษตรกรรายย่อย ซึ่งแม้จะอยู่คนละภาคแต่สภาพปัญหานั้นคล้ายกัน

“ปัญหาใหญ่ที่สุดคือเกษตรกรขาดแคลนหลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเอาไปใช้เพิ่มผลผลิต ในการยกระดับคุณภาพผลผลิต จนกระทั่งถึงเรื่องการขาย พอมาถึงการเลือกตั้งในครั้งนี่ (2562) ผมก็เป็นกรรมการการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรมของสภาผู้แทนราษฎร ผมก็คุยกับเพื่อน สส. ที่อยู่ในคณะกรรมการด้วยกัน ว่าถ้าพวกเราทำงานแบบกรรมการทั่วไป ที่ว่าพอมีเรื่องมาร้องเรียนเราก็ลงไปตรวจสอบ จะเป็นการตั้งรับเกินไป ผมก็เสนอว่าพวกเราน่าจะทำงานเชิงรุกมากกว่า เราตรงเข้าไปหาปัญหา ไปดูว่ากรรมการจะช่วยแก้ปัญหาอย่างไรได้บ้าง เมื่อเป็นอย่างนี้ทุกคนก็เห็นตรงกันหมด ผมก็เลยตั้งคำถามว่าเราจะไปทำที่ไหนล่ะ? เราจะเริ่มต้นกันอย่างไร? หลังจากคุยกันทั้งหมดเราก็ได้ข้อสรุปก่อนที่จะเลือกพื้นที่ ว่าการขับเคลื่อนอันนี้ต้องมีองค์ประกอบ 3 ส่วน 1.มีประชาชนที่มีปัญหาในพื้นที่จริง เราต้องตรงเข้าไปแก้ปัญหาให้เขาได้ ส่วนนี้คือหัวใจ 2.ต้องมีหน่วยงานที่มีความรู้ มีเทคโนโลยีที่จะเอาไปแก้ปัญหาให้ชาวบ้านได้ ส่วนใหญ่ก็คือมหาวิทยาลัยหรืออาจารย์ทั้งหลาย และ 3.ส่วนราชการ กระทรวงที่เกี่ยวข้อง” ศ.ดร.กนก กล่าว

ประเด็นต่อมา มีการพูดคุยกันในคณะกรรมการการการวิทยาศาสตร์ฯ ว่า “ขอให้เรื่องนี้ปลอดภัยการเมือง..เน้นการช่วยเหลือประชาชนอย่างแท้จริง” ซึ่งก็ต้องยอมรับว่าคณะกรรมการแต่ละชุดมี สส.มาจากหลายพรรคการเมือง และ สส. แต่ละคนก็ต้องการทำผลงานให้พื้นที่ของตนเอง โดย ศ.ดร.กนก เล่าว่า ได้ตัดสินใจทำเป็นแบบอย่างด้วยการสอบถามไปยัง พรรคเพื่อไทย ว่ามีพื้นที่ใดบ้างที่พร้อม แทนที่จะเป็นพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อให้ สส. ทุกคนในคณะกรรมการการการการวิทยาศาสตร์ฯ เกิดความไว้วางใจกัน ทำงานร่วมกันได้แม้ทางการเมืองจะอยู่คนละขั้วก็ตาม

“หมุดหมายแรก” ของแนวคิดถูกปักลง ณ “สกลนคร” จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย สส.พรรคเพื่อไทย เจ้าของพื้นที่ “สกุณา สาระนั้นันท์” ซึ่งอยู่ใน

คณะกรรมการการการวิทยาศาสตร์ฯ ด้วยนั้น พร้อมให้การสนับสนุน เมื่อได้พื้นที่แล้ว คณะกรรมการการการวิทยาศาสตร์ฯ จึงลงพื้นที่ไปทำงานตามขั้นตอน ไล่ตั้งแต่สอบถามปัญหา ของชาวบ้าน พูดคุยกับทางมหาวิทยาลัยว่ามีองค์ความรู้อะไรพอจะช่วยได้บ้าง และกลับมาหารือ ร่วมกับ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ว่าจะส่งเสริมอย่างไร

ตามมาด้วยอีก 2 จังหวัดคือ “กระบี่” แม้ในเวลานั้น “พิมพ์รพี พันธุ์วิชาติกุล” ชาว จ.กระบี่ ยังไม่ได้เป็น สส. เพราะลำดับบัญชีรายชื่อยังไม่ถึง แต่ด้วยความที่มาเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการการการวิทยาศาสตร์ฯ ได้ไปเห็นตัวอย่างจาก จ.สกลนคร แล้วสนใจมาก จ.กระบี่ จึงกลายเป็นพื้นที่นำร่องแห่งที่ 2 ส่วน “จันทบุรี” จังหวัดทางภาคตะวันออก มาจากการเสนอขอของที่ปรึกษาคณะกรรมการการการวิทยาศาสตร์ฯ อีกท่านหนึ่งคือ “ดร.ปวีณา จริยฉัตรพิงค์” โดยให้เหตุผลว่าจ.จันทบุรี มีความพร้อมจากจุดแข็งทั้งกิจการอัญมณี ประมง และสวนผลไม้

อนึ่ง ที่ผ่านมา “ภาคเกษตรของไทยมักถูกมองว่าเป็นภาระเพราะไม่ยอมปรับตัว” ซึ่งประเด็นนี้ ศ.ดร.กนก อธิบายว่า “ความจริงแล้วเกษตรกรพร้อมปรับตัว แต่ต้องพิสูจน์ให้เห็นก่อนว่าวิธีใหม่ได้ผลจริง” อย่างกรณีของ จ.สกลนคร ในพื้นที่ที่เป็นดินลูกรังไม่สามารถปลูกพืชใดๆ ได้ มีการนำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร) ไปปรับปรุงดินจนอุดมสมบูรณ์โดยใช้แบคทีเรีย ซึ่งต้องอาศัยความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เมื่อทดลองปลูกพืช เช่น พักทอง แตงโม กล้วย แล้วเห็นว่าได้ผลผลิตดี ก็มีผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้มากขึ้น

“ถ้าชาวบ้านเขาเห็นประโยชน์เขาพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง สิ่งนี้ที่เราเคยคิดว่าชาวบ้านไม่เปลี่ยนแปลง ชาวบ้านอนุรักษ์นิยม ชาวบ้านดื้อ มันไม่ใช่หรอกครับ เราพิสูจน์ให้ชาวบ้านเห็นสิครับว่าวิธีของเราได้ผลดีกว่า ซึ่งตรงนี้เราต้องเข้าใจนะครับ ในอดีตฝ่ายส่งเสริมการเกษตรมากมายที่เดินเข้าไปช่วยบอกชาวบ้าน แล้วชาวบ้านเขามีข้อสรุปเลยว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบอกให้ไปขายเราไปขวา ถ้าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบอกให้ขึ้นข้างบนเราต้องไปข้างล่าง เพราะเขาเสียหายมาเยอะจากการส่งเสริมที่ไม่ถูกต้อง เป็นปัญหาที่สะสมมานาน” ศ.ดร.กนก ระบุ

เช่นเดียวกันกับคำกล่าวที่ว่า “เกษตรกรเป็นอาชีพที่ทำแล้วยากจนและหนี้ท่วมวันยังค่ำ” ก็มีที่มา ศ.ดร.กนก อธิบายว่า “หากย้อนไปเมื่อหลายสิบปีก่อนรัฐไทยเน้นส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ซึ่งเท่ากับเอาชีวิตไปฝากไว้กับราคาผลผลิตในตลาดโลก เมื่อราคาตกต่ำเกษตรกรก็ขาดทุน” ไม่เว้นแม้แต่ภาคใต้ที่ในอดีตสวนยางพาราและปาล์มน้ำมันเคยเฟื่องฟู แต่ปัจจุบันก็ได้รับผลกระทบเพราะพืชเศรษฐกิจทั้ง 2 ราคาตกต่ำ ซ้ำร้ายด้วยความที่เกษตรกรเชิงเดี่ยวต้องการที่ดินแปลงใหญ่ ทำให้นำไปสู่ปัญหาการบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ป่าด้วย

ทั้งนี้ แม้จะมีสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้คณะกรรมการการการการวิทยาศาสตร์ฯ ไม่สามารถลงพื้นที่ได้ แต่โครงการนำร่องทั้ง 3 จังหวัดก็ไม่ได้หยุดตามไปด้วย คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ยังทำงานร่วมกับชาวบ้าน “เป้าหมายปลายทางของโครงการนี้คือเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้นครัวเรือนละ 1 หมื่นบาทต่อเดือน และเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน” ซึ่งเมื่อสถานการณ์เริ่มคลี่คลายลง มีการคลายล็อกให้เดินทางได้สะดวกขึ้น คณะกรรมการการการการวิทยาศาสตร์ฯ จะได้ติดตามผลและช่วยแก้ปัญหาใหม่ๆ ที่พบระหว่างดำเนินโครงการ

ศ.ดร.กนก ทิ้งท้ายไว้กับ “เฟส 2 ของโครงการ” โดยเปิดเผย 3 จังหวัดที่คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ฯ เตรียมผลักดันในระยะต่อไป ประกอบด้วย “นครราชสีมา” ที่มีจุดเด่นด้านโคนเนื้อมันสำปะหลัง และผ้าไหม “ชุมพร” มีสวนปาล์ม เลี้ยงแพะ และสวนผลไม้ “สมุทรปราการ” พื้นที่ที่หลายคนเข้าใจว่าเป็นเมืองอุตสาหกรรมไปแล้วเพราะมีโรงงานตั้งอยู่จำนวนมาก แต่ยังมีบางส่วนที่ยังประกอบอาชีพเกษตรและประมง เช่น อ.บางบ่อ ที่มีการเลี้ยงปลาสด โดยสำหรับ จ.สมุทรปราการ จะมีการเข้าไปดูเรื่องการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากโรงงานและหมู่บ้านจัดสรรด้วย

“เกษตรกรส่วนใหญ่ทำงานจากประสบการณ์เดิม ภูมิปัญญาเดิม ซึ่งไม่ได้เสียหาย พาเขามาถึงตรงนี้ก็ถือว่าเต็มที่แล้ว ถ้าจะยกระดับให้สูงกว่านี้ต้องใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการจัดการขั้นสูง และอันนี้คือบทบาทที่คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม จะเข้าไป” รองประธานคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ฯ กล่าวในท้ายที่สุด

ผู้สนใจสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของโครงการเหล่านี้ ภายใต้งานสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ได้ที่เฟซบุ๊กแฟนเพจ “หมู่บ้านแมนย่า” หรือ <https://www.facebook.com/moobaanmaanyaam/>